

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:
Pe an 28 cor. $\frac{1}{2}$ an
14 cor. $\frac{1}{4}$ 7 cor.
Un număr 30 fileri.

□ □

Pentru străinătate:
Pe un an 32 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 16 cor. $\frac{1}{4}$ an
8 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 84 fil., a doua
oară 72 fil., a treia
oară 60 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Mercurea și Sâmbăta.

Școlile noastre dela graniță.

Sunt cunoscute dispozițiile luate de guvernul Wekerle pentru statificarea școlilor noastre din comitatele dela graniță. Tot asemenea cunoscute sunt și hotărârile conferențelor noastre episcopoești, memorandumele și protestele, cari n'au avut nici un rezultat, căci guvernul n'a voit să cedeze din punctul său de vedere.

După căderea ministrului Apponyi lumea românească a respirat mai ușor, crezând, că urmașul aceluia contele Zichi, va fi mai deferent cererilor noastre și în chestia școlilor dela graniță va veni cu un nou program, mai conciliant.

Ilusiile acestea ni-le-a spulberat noul conte, când în vorbirea — program din Agria — unde altcum a căzut pe lângă tot programul său ultra-național — a spus, că dispozițiile contelui Apponyi privitor la statificarea școlilor românești le va aplica și în alte comitate și va stăruî pentru o treptată statificare a tuturor școlilor românești.

A rămas, ca factorii noștri competenți să țină seamă de inaugurarea curentului acesta și în fața primejdiei să-și precizeze atitudinea. În conferința episcopoească dela Oradea-mare, episcopii și delegații diecezelor și ai arhidiecezei au luat hotărârea deamăni de a nu ceda școlile noastre statului, ci a le susține cu toate mijloacele de cari dispunem. Hotărârea aceasta este cinosura de care țin azi seamă senatele noastre școlare și bisericile susținătoare de școli.

Hotărârea conferinței dela Oradea se va isbi natural de enorme greutate, când va fi vorba de aplicarea ei în fața dispozițiilor luate de organele statului privitor la școli. Fiecare caz va întimpină greutățile tipice și particulare, dar în sfârșit organele bisericești au prin aceasta un razim pentru punctul lor de vedere.

Greutatea cea mai mare va fi chestia învățătorilor. Învățătorilor dela școlile acestea li-s'a dat voie, ca să ceară a fi primiți la stat. Cererea trebuie să și-o înainteze Baronului Petrichevich Horvat, comisarul guvernului pentru școlile românești, până la un anumit termen. Învățătorii noștri confesionali au ajuns în urma dispoziției acesteia în cea mai grea situație. Perspectivele pentru ei sunt cele mai dificile. Pentru ei chestia e de pâine, de viitor, de existență.

De altă parte cum vom putea susține școlile fără învățători? Sunt totatătea probleme, cari denotă serioșitatea unei chestii mari, grele și de o importanță uriașă pentru noi și cultura românească.

Cu toate acestea chestia școlilor din comitatele dela graniță conferința episcopoească numai astfel a putut-o rezolvi! Chiar și dacă ar trebui să suspendăm ici-colo instrucția din lipsă de învățător, de școală ori din alte multe lipsuri, așteptăm cu paciință până ni-se va da iarăș posibilitatea de a relua firul instrucției normale și a pune școala din nou sub ocrotirea și directiva bisericii.

E o hotărâre unanimă aceasta a episcopatului nostru, care sperăm, că s'a adus deja la cunoștință celor interesați. Statul are drept să-și ridice școli unde voește, dar și noi avem acelaș drept a le susține pe ale noastre. Ceda nu le putem, deoarece „ad renuntiata non datur regressus”.

Dr. Ilie Marș.

— O jumătate milion spre scopuri culturale românești. —

În toamna anului 1916, în ziua de 23 Septembrie, — când și în sud-ostul țării noastre s'au fost ivit pe orizont nori negri, și începuse a se deslănțui cu furie furtuna războiului mondial, — se șterge în liniște, răpus de o boală iremediabilă, în etatea de 53 ani, distinsul avocat din Sighetul-Marmației, Dr. Ilie Marș.

Organele noastre de publicitate, cari ar fi fost chemate, se stoarcă regrete din sufletele românești, pentru pierderea ce am îndurat prin moartea acestui valoros bărbat, care întreaga sa avere de mai bine de o jumătate milion coroane, și-a lăsat-o spre scopuri culturale românești, și să umple inimile de admirație față de fapta nobilă și de darul generos, ce a făcut românimei, — își sistaseră pe atuci apariția, silite de împrejurări, așa, că el coboară în groapă, însoțit numai de regretele și admirația câtorva prietini și cunoscuți.

Născut în comuna Iod, din părinți țărani fruntași, își urmează studiile în satul său natal, mai apoi în Sighet, la gimnaziul reformat, unde a făcut și matura. După isprăvirea gimnaziului, se înscrie de iurist, la academia de drept din Sighet, ca după 2 ani să treacă la universitatea din Pesta. Aici a făcut cunoștința mai multor studenți români ardeleni, cari i-au trezit în suflet un viu interes pentru tot ce-i românesc. Aici a în-

vătat a-și iubi mai cu foc limba maternă și acest neam persecutat de soarte, din care făcea parte și el. Acești tineri, i-au sămănat în suflet sămânța marelui opere, ce-i încoronează activitatea. — După terminarea studiilor juridice, își deschide cancelarie avocațială în Sighet, apărând cu zel și devotament, interesele cu deosebire a țaranilor români, cari recurgeau la sfatul și ajutorul lui. — Prin muncă continuă și sirguincioasă și cruțare scrupuloasă, sporește în măsură foarte mare, mica avere părințască. La augmentarea averii lucra cu însuflețirea, pe care i-o împrumuta scopul înălțător. Totdeauna îl aflai și în fruntea mișcărilor românești din Maramurăș. În anul 1900 și 1903 e răpit și el de vârtejul luptelor electorale. Pentru a putea apăra mai cu succes interesele poporului, candidează de deputat, în ambele rânduri, în cercul Vișeuului, dar din lipsa sprijinului celor a căror dragoste o purta atât de mult, nu-i reușește să fie ales. — Cu conlucrarea și la inițiativa lui se aranjază petreceri și concerte românești, se înființează institutul de credit și economii »Maramurășana«, a cărui director executiv a fost, și pe care l-a condus cu multă pricepere și destoinicie, prin valorile crizei financiare dinaintea și din decursul războiului.

Ca motiv principal a rămânerii îndărăpt a Maramurășului, pe terenul

culturii naționale, considera lipsa unei inteligențe mai număroasă și care să fie conștie de chemarea sa, și totala lipsă a clasei de mijloc; a meseriașilor și a comercianților români. Sporirea numărului celor dintâi și crearea clasei din urmă le are de scop fundațiunea ce a lăsat. Din venitele averii, se vor împărți stipendii tinerilor români gr.-cat. maramurășani, cari studiază la vreun gimnaziu, școală reală, precum și celor cari fac studii mai înalte, — la vreuna din școlile de silvicultură, economie, drept și teologie. — Se vor da ajutoare pentru creșterea unei generații de industriași și comercianți români, cari sunt la începutul activității lor comerciale, să vor ajuta și la acvirea angajamentului și uneltelor de lipsă, și pe cari li deobligă a deschide negoțatorie numai în Maramurăș.

Stipendiile pentru școlile superioare le contemplează în 1000 cor. anual, iar cu stabilirea ajutoarelor pentru meseriași, concrede pe administratorii averii, cari au de a fixa mărimea amăsurat singuraticelor împrejurări.

Toți cari s'au folosit de stipendii și ajutoare din aceasta fundațiune, după ce au ajuns în ceva funcțiune, sunt datori să replătească o parte a banilor folosiți, în caz contrar, urmașii lor vor fi excluși dela fundațiune.

Cu administrațiunea averii, e conceput un comitet executiv din 5 membrii, pe cari li numește deocamdată el și cari mai târziu sunt de a-se alege din șirul celor ce s'au folosit de stipendii, în o adunare generală, care e de a se ținea în tot anul în comuna sa natală Iod, în ziua de s. Ilie.

Adunării generale — la care vor putea participa numai ceice au folosit stipendii din aceasta fundațiune, — are să-i prezinte comitetul executiv raportul despre gestiunea anului trecut și proiectul pentru felial administrării averii în anul viitor, cari după desbatere, se vor trimite spre aprobare, patronului fundațiunii, episcopului din Gherla.

Acestate ar fi schițate în mare, punctele mai principale a fundațiunii.

Maramurășul poate fi cu drept cuvânt mândru, de așa un bărbat, cu care l-a fost dăruit providența. Memoria lui se va păstra cu pietate și numele i-se va rosti cu sfinte de toți românii de pe văile: Tisa, Mara, Iza și Vișeu, pentru luminarea cărora și-a jertfit munca întregii sale vieți.

În veci pomenirea lui!

Sighetul-Marmației, la 22. Iulie 1918.

Correspondent.

FOIȚA.

A doua serisoare cătră Ingratus.

(Continuare și fine.)

În Dumineca a doua după sosirea dânsului acolo, — după prânz — au sosit niște oaspeți: doi studenți în drepturi. Li cunosc și eu și după informațiile ce le am despre prietinel Diale — sunt inferiori dânsului atât ca înțelegință cât și în privința purtărilor. Atunci Dșoara s'a schimbat dintr'odată. S'au început și glumele și cântecele și curgeau vorbele din gura ei ca mierea. A fost o după amiază de veselie pentru toți, afară de prietinel Diale. Căci nu s'a simțit bine, firește. Zădarnic încercau toți să-l amestece și pe dânsul în conversație, el s'a restrins la strictul necesar și după un ceas de vreme și-a căutat elevele și a ieșit cu ele în grădină, ... la gramatică...

Dumineca aceea a fost hotăritoare pentru el. A priceput totul și s'a acomodat de aici încolo împrejurărilor. A răbdat cu paciință mucenicească »complexanța oficioasă« a căsenilor față de dânsul, complexanța umiltoare, care l-a făcut să fie și el același om »oficios« — același — »ins-

tructor pe plată« — și atâta tot. Cât a ținut toamna, înspre seară, — se ducea la plimbare singur-singurel pe câmp. Se gândia la lumea aceasta șoadă și zimbă cu amărăciune. În vremea aceasta adeseori și Doamna casei ieșia la plimbare cu Dșoara. Ele plecaseră mai înainte fără ca măcar una singură dată să-l invite și pe dânsul să le însoțească. Mergea acasă, îl aștepta oina caldă, care — cât ce ajungea și în tarfură dânsului par'că căpăta aburul acela de »căldură oficioasă«, care face să-ți displacă chiar și mâncarea cea mai gustoasă. De șeasă ori s'a întâmplat să aibă vre-o călătorie și atunci a făcut pe jos drumul de vre-o 9 kilometri cât este până la gară. Nimănui, niciodată măcar, nu i-a trecut prin minte să-l trimeată cu trăsura. Măcar, că ... atunci când veniau tineri studenți în drepturi, ori oficiali de gară, ori notari, ori altfel de tineri fără »miros popesc« trăsura stătea totdeauna gata, chiar și atunci, când oca vorbă de doi-trei kilometri.

A fost el doar un tiner neasmpatic? Nici poveste! Au venit doar de vre-o trei-ori și clericii la casă și atunci el a trebuit să roșească văzând primirea ce le-a făcut Doamna și Dșoara casei. A venit și un prietel al dânsului cleric și atunci — acel cleric a fost considerat de oaspe — exclusiv al lui.

Curajul însă nu și l-a pierdut. Cu

râvna unui învățător și apostol și-a pregătit elevele și a fost foarte fericit când a dat un examen strălucit la școala publică din oraș. — Nici pe un moment nu s'a gândit să-și părăsească postul, a socotit de o datorință morală să-și împlinească până la capăt angajamentul luat.

Asta-i istoria prietinelui Diale, dar eu mai știu și alte istorii, tot cam la acest fel. O să-ți spun una.

Un preot de vârstă mijlocie, a întrebat pe un preot cu casă mare: dacă ar putea să-i aducă la casă pe un tiner cleric, care însă are intenții foarte serioase? A primit răspuns afirmativ și în Dumineca viitoare s'a și prezentat cu tinerul amintit.

Doamna și Dșoara casei le-a făcut o primire călduroasă, grandioasă. Dar ... vezi ... este un »dar«. — Nici nu s'au așezat bine pe scaune — și doamna casei dintr'odată s'a schimbat în »mijlocitoare de căsătorie«. A început să-l descoase pe tinerul nostru în toată forma și să-i recomande fel și fel de fete de-ale preoților din vecini și de pe airea. Acesta a fost obiectul de conversație în tot decursul celor vre-o două ceasuri cât preotul și tinerul nostru au fost siliți să-le petreacă în casa acelu preot de »elită«.

Și mai sunt și alte multe istorii de acest fel.

Ei bine, sunt întâmplările acestea și altele de acest fel motive suficiente, ca un

Nr. 229 ex 1918.

a. f. c. ș. d.

Publicare la concurs de stipendii și ajutoare școlare.

Publicăm concurs la următoarele stipendii vacante pe anul școlar 1918/19 din fondul central de stipendii din districtul Năsăudului.

I. Stipendii.

A) Stipendii de 1000 coroane.

1. Pentru ascultători la drepturi, 2 stipendii (cursul 4 ani).
2. Pentru ascultători la filozofie și belearte, 2 stipendii (cursul 5 ani).
3. Pentru ascultătorii la medicină, 1 stipendiu (cursul 5 ani).
4. Pentru ascultătorii la tehnică, 1 stipendiu (cursul 4 ani).
5. Pentru ascultători la academia montanică și de silvicultură din Selmechánya, — stipendiu (cursul 3 ani).
6. Pentru ascultători la academiile comerciale, 1 stipendiu (cursul 2 ani).
7. Pentru ascultători la școala superioară veterinară, 1 stipendiu (cursul 4 ani).
8. Pentru ascultători la școale superioare de agronomie, — stipendiu (cursul 2 ani).
9. Pentru ascultători (învățători, învățătoare) la Institutul pedagogic pentru școale civile, 1 stipendiu (cursul 3 ani).
10. Pentru ascultători la farmacie, 1 stipendiu (cursul 2 ani).
11. Pentru ascultători la cursul notarial administrativ, 1 stipendiu (cursul 1 an).

B) Stipendii de 800 cor.

1. Pentru ascultători la cursul de poștă, telegraf și tren, 1 stipendiu (cursul 1 an).

C) Stipendii de 400 cor.

1. Pentru elevii dela preparandii de învățători sau învățătoare pentru școlile populare, 4 stipendii (cursul 4 ani).
2. Pentru elevi la școale de cadeți, 3 stipendii (cursul 4 ani).

D) Stipendii pentru învățătoari de industriași.

a) Stipendii de 130 cor.

Pentru învățătoari de industriași, cari au

ca școală pregătitoare 4 clase elementare, 2 stipendii.

b) Stipendii de 150 cor.

Pentru învățătoari de industriași, cari au ca școală pregătitoare 6 clase elementare, sau 2 medii, 7 stipendii.

c) Stipendii de 250 cor.

Pentru învățătoari de industriași, cari au ca școală pregătitoare 4 clase medii, 4 stipendii.

E) Stipendii de 500 cor.

Pentru carierele metalurgie, electrotehnică, ceramică, mecanică, școli de clădiri, școli industriale medii, școli comerciale medii, școli și cursuri agricole, industrie artistică, școli de industrie a lemnului și altele, 3 stipendii.

II. Ajutoare.

Pentru ajutoarele, ce se vor da pe anul școlar 1918/19 sunt la dispoziție 7200 cor.

Ajutoare se dau celor, cari frecventează institute de specialitate și cari urmează studii superioare în patrie, precum și învățătoarelor de industriași.

Ajutoare se pot da și pe lângă stipendii. Apoi se pot vota ca taxe de rigorose și examene de calificare profesorală.

Ajutoarele se votează numai din an în an.

Ajutoarele anuale în genere sunt mai mici decât suma stipendiilor alocate pentru acelaș ram de studiu, dar dacă ajutorul se dă ca taxa de rigorose, ori examene de evajificare profesională în acest caz nu poate fi mai mic decât suma de stipendiu.

III. Condițiuni de concurs.

1. Concurenții au să arate, că sunt fii legitimi ai unor părinți, cari au în înțelesul legilor noastre (art. leg. XXII. din 1886), competență comunală în una din comunele aparținătoare fostului district al Năsăudului. Aceste comune sunt următoarele:

1. Monor, 2. Gledin, 3. Șieut, 4. Nușfalău, 5. Sânt-Ioana, 6. Nepos, 7. Feldru, 8. Ilva-mică, 9. Sângeorgiul-român, 10. Maier, 11. Rodna-veche, Rodna-nouă, 13. Ilva-mare, 14. Măgura, 15. St.-Iosif, 16. Leș, 17. Năsăud, 18. Bichigiu, 19. Hordou, 20. Salva, 21. Romuli, 22. Telciu, 23. Găureni, 24. Suplatu, 25. Peleni, 26. Zagra, 27. Runa, 28.

Mititei, 29. Mocod, 30. Parva, 31. Rebramare, 32. Rebrîșoara, 33. Budacul-român, 34. Ragla, 35. Borgo-Rus, 36. Borgo-Joseni, 37. Borgo-Mijloceni, 38. Borgo-Suseni, 39. Borgo-Prund, 40. Borgo-Bistrița, 41. Borgo-Tiha, 42. Borgo-Mureșeni, 43. Coșna, 44. Rușii-Munți și 45. Murăreni.

2. Nu pot înainta rugări aceia, cari au ajuns etatea de 24 de ani, iar la stipendii pentru școale de cadeți aceia, cari au împlinit deja etatea de 17 ani.

3. Aceia, cari au absolvat un ram de studiu ori măiestrie, nu sunt îndreptățiți la stipendiu ori ajutor pentru alt ram de studiu ori măiestrie.

4. Concurenții sunt dator să dovedească cu testimoniu medical, că sunt capabili să continue studiile.

5. Concurenții sunt dator să dovedească calificația, ce se cere pentru singuraticel ramuri de studiu.

Acei concurenți, cari sunt ascultători ordinari ai unui curs de specialitate, sunt dator să arate, că în ultimul semestru au colecat cu succes din colegiile principale, ori intrucât după regulamentul de examene au fost dator să se supună examenului prescriș în acest semestru, că pe acela l-au trecut cu succes.

6. La stipendii pot concura numai atari școlari, cari au dovedit purtare morală bună și cel puțin progres bun. La ajutor pot concura și școlarii cu progres destulitor.

7. Doi frați nu pot beneficia deodată de stipendii din acest fond. Dacă un frate a căpătat stipendiu, ceilalți frați pot fi împărțâșiți de ajutor.

8. Aceia, cari beneficiază de stipendiu din vre-o fundație privată ori publică, în acelaș timp nu pot câștiga din acest fond nici stipendiu, nici ajutor.

9. Cel ce pentru purtare nemorală ori pentru clasificățiune rea și-a perdat stipendiu ori ajutorul de care beneficiază mai înainte, nu poate concura mai târziu nici la stipendiu, nici la ajutor.

IV. Adjutarea cererilor.

Se vor aceluze următoarele testimonii:

1. Testimoniul de competență comunală al tatălui.

ținer cleric să ocolească casele preoților și să se desguste de fetele de popă? Nici-odată!

O adevărată fată de popă *trebuie să-și socotească de mare cinste când un cleric le calcă pragul*. O fată de popă adevărată poate să refuze ofertul de căsătorie a clericului X, dar e gata ori-când să primească acelaș ofert al clericului Y. Dar pentru aceea în casa ei a primit atât X cât și Y cu aceeaș căldură, cu aceeaș bucurie sinceră. O fată de popă, care o singură dată îndrăznește să spună, că nu se face preoteasă, care desconsideră pe clerici și se poartă cu răceală față de dânșii, — nu e fată de popă adevărată și cultura ei nu e cultură, ci spoială numai. Dar — nunc venio ad grandissimum. Un cleric, care cunoaște bine acest fel de judecată al cutărei fete de preot și cu toate acestea îi trece pragul — nu e conștiu de demnitătea lui.

Incolo să nu crezi Dle Ingratus, că eu generalizez. Pildele ce le-am adus mulțămîntă Domnului nu sunt atât de dese cum ai gândi. Știu mulți preoți, cari pe lângă toată bogăția lor sunt preoți adevărați. Știu preoți bogăți, cari și-au crescut fetele lor anume pentru a fi preotese și când măritându-se fata unui astfel de preot, om cu 200 jughere, a fost interpelat: de ce

nu-și caută un ginere medic, avocat etc. — i-a răspuns: De ce să n'ajungă moșia mea în mâna unui preot?

Ne întoarcem iarăș la prietinel Dtale. El ar putea să fie acum om cu casa lui și masa lui de mult. Ar fi putut să plece îndată să-și găsească o fată vrednică de-a fi preoteasă și să se așeze încă în anul prim după terminarea studiilor. Anul trecut, s'a încins o discuție în coloanele »Unirii« în jurul chestiei educației din seminarele teologice. Am urmărit și eu cu atenție discuția, măcar, că a fost teribil de plictisitoare. S'au spus multe lucruri superflue și nu s'a spus unul singur. Dacă e vorbă de reformă a educației seminariale, atunci această reformă poate și trebuie să aibă un singur scop, acela *de-a crește clerici, cari cât ce ies din Seminar să n'abă alt gând și alt ideal decât acela de-a se vedea cât mai curând cu patrafirul după cap*. Când se va realiza o astfel de reformă, atunci nu vom mai avea clerici, cari după ce ies din Seminar își lapadă uniforma preotească și cari încep să-și bată capul și să accentueze mereu, că ei vreau să-și aleagă altă carieră. Trebuie să se pună pondul necesar și pe creșterea extra-seminarială a clericilor. Insuflețirea pentru slujbă preotească un cleric trebuie să și-o câștige și din pilda vieții cu adevărat preoțești a preoților dela

sate în timpul vacanțelor — și din pilda vieții cu adevărat preoțești a preoțimeii din centrul diecezelor în timpul studiului.

Eu poate să greșesc, dar convingerea mea e, că numai ca excepție putem să afirmăm, că are chemare preotească un cleric, care nu se hirotonește în anul prim după terminarea studiilor. Presupun, că prietinel Dtale e unul din acei, cari fac excepție. E bine, atunci nu e târziu nici acum. Poștească și tragă o dungă peste cei doi ani prădați din viață și facă acum ceeace a trebuit să facă înainte de aceasta cu doi ani. Meargă la casa unui preot *adevărat*, unde vizita oricărui cleric e zi de praznic și în senzul strict al cuvântului. Meargă și la al doilea și la al treilea, și chiar și până la al zecelea. căși va vedea cu ochii: câte exemplare de candidate adevărate de preotese se găsesc! Aducă-și aminte, că orice amănare e nu numai în paguba dânșului, ci în paguba bisericii lui Hristos, care are lipsă urgentă de preoți adevărați, cari să muncească cu zeii și cu însuflețire în via Domnului.

La casele acelor »preoți de elită«, cari se trudesă să scoată fumul de tămăie din casa lor — n'are ce căuta. Un preot, care e capabil să tolereze ori să promoveze creșterea fetelor lui în spiritul disprețului față de reverendă, e un om fără simț de

2. Carte de botez; ceice s'au născut după 1 Octombrie 1895 aclud extras din matricula de stat a botezaților.

3. Testimoniul școlar.

4. Testimoniul medical.

5. Testimoniul comunal de avere, care să arate starea de avere nu numai a concurentului ci și a părinților.

6. La învățasei de industrie contractul de învățare încheiat înaintea autorității industriale.

V. Înaintarea cererilor.

Cererile trebuie înaintate la comisiunea administratoare a fondurilor centrale școlare și de stipendii din districtul Năsăudului în Năsăud cel mult până la 20 Aug. a. c.

Cu privire la timpul înaintării la cererile sosite pe postă se va lua în considerare ziua punerii la postă.

Cererile înaintate mai târziu nu se iau în considerare.

Din ședința fondurilor centrale școlare și de stipendii din districtul Năsăudului, ținută în Năsăud, la 20 Iulie 1918.

Dr. Vasile Pahone
prezident.

Dr. Ștefan Jurda
secretar.

Informațiuni.

Părechea regală va cerceta la toamnă mai multe orașe ungurești, între cari și Oradea-mare. Se vor aranja festivități cu acest prilej: un conduct istoric și o nuntă țărănească, în cadrele unui cules de vii.

Proiectul autonomiei catolice a ajuns sub discuție în ședința de Vineri a camerei. Fostul ministru de culte Béla Jankovich și-a exprimat bucuria, că proiectul s'a pus sub desbatere, iar actualul ministru al cultelor contele Zichy, a declarat, că după cât speră, discuția proiectului va dura foarte puțin.

demnitate. Despre astfel de oameni nu putem să zicem altceva decât: *Doamne iartă-le, că nu știu ce fac!* Altcum acesta e un tip de oameni, cari încetul cu încetul vor dispărea din sanctuarul bisericii noastre. Viitorul apropiat, teribil de apropiat, necesită crearea unei clase de preoți adevărați, a căror inimă să nu se mai aprindă la altceva decât la flacăra dragostei lui Hristos. Vremile de urgie, cari le prevăd eu și le prevede orice om, care judecă serios, reclamă pentru biserica Domnului ostași neînfrânați, cari să fie în stare să sufere miile de năcazuri, cari ne sunt rezervate nouă, familiilor preoțești a viitorului. Acestea vremuri vor spăria și depărta dela noi pe cei cari nu se țin de noi. Dar prietinu! Dă-te! Mână-l te rog, în staulul nostru. Iai va găsi ei soție, care să fie capabilă împreună cu sutele ei de surori, să sufere batjocurile lumii și să mănecă prescura înmuiată cu lacrimi amare a viitorului. Să vie, să vie, pentru că suferințele vor avea un sfârșit. Sfârșitul îl face Domnul, care va veni să împartă dreptatea, Domnul, care împarte cununa cea nevestezită a mării, celor cari l-au iubit pe dânsul și i-au slujit cu credință.

Incheiu, Dle »Ingratus«. Incheiu cu satisfacția, că numai sunt silită să iscălesc scrisoarea aceasta ca cea de-acum doi ani: »O fată de popă« — ci în cuvintele fermecătoare, cari pe mine mă fac atât de fericită:

O preoteasă tânără.

Din dieceza Gherlei. *Numire.* Prof. de teologie Clar. Dr. Gheorghe Vidican, e numit vicerector la seminarul teologie, internatul preparandiei de băieți și internatul preparandiei de fete din Gherla.

— *Concurs la parohia Batarciu.* Parohia Batarciu (Batarcs) și filiala Comlăușă-Șirlău (Ugocsakomlos) din districtul protopopesc al Turjului, cu terminul de 10 August 1918 se dă la concurs.

— *Concurs la postul de directoră dela preparandia de fete.* Pentru complinirea postului de directoră la institutul pedagogic diecezan de fete se publică concurs. Reflectantele vor avea a suferne la Ordinariat rugările instruate cu carte de botez și cu documentele de calificare și de serviciu, — până în 10 August a. c.

— *Concurs la postul de învățătoare la școala de praxă.* Pentru complinirea stațiunii de învățătoare la școala de praxă dela institutul pedagogic diecezan de fete pe lângă emolumentele prevăzute în lege, prin aceasta se scrie concurs cu termin până în 10 August a. c. Doritoarele de a reflecta la acest post să-și suștearnă la Ordinariat rugările instruate cu cartea de botez, documentul de calificare și de serviciu.

— *Concurs la postul de învățător la școala de praxă.* La stațiunea de învățător la școala de aplicație a institutului pedagogic diecezan de băieți pe lângă emolumentele prevăzute în lege, prin aceasta se scrie concurs cu termin până în 10 Aug. a. c. Doritorii de a reflecta la acel post să-și suștearnă la Ordinariat rugările instruate cu cartea de botez, documentul de calificare și de serviciu.

— *Concurs la stațiuni docentale și cantor-docentale:* Prodănești—Prodânfalva (tractul Bredului); Pătălușă—Krasznaháza, Hurez—Bagolyfalva, Sirbi—Krasznatótfalu și Seredeiu—Sereden (tr. Crasnei); Săbișă—Kissebespatak (tr. Seiniilor); Pria—Perje, Sig—Felsőszék, Fizeș—Krasznafűzes și Drighiu—Dreheim (tr. Valcăului); Săcel—Izszacsal și Cuhea—Izakonyha (tr. Ieudului); Vișeu-de-mijloc—Középvise (tr. Vișeuului); Cristoful-mare—Nagykeresztes (tr. Surducului); Rozalia (tr. Izei).

Cererile instruite cu extras matricular de botez, diplomă de învățător, atestat de serviciu și moralitate sunt a se înainta senatului școlastic, care făcând alegerea, toate actele să le înainteze aici prin protopopul districtual. Acolo unde e de lipsă transcrierea ajutorului dela stat deodată cu sușternerea actelor mai sus înșirate să se suștearnă încă documentele următoare: atestat de competență comunală, tabela de calificare despre învățătorii concurenți, libelele de plată a învățătorului ales consunătoare cu instrumentul de dotațiune și recursul senatului școl. pentru transcrierea ajutorului de stat.

N. B. Pentru asignarea ajutorului dela stat sperativ nu se ia răspundere.

Fondul preparandiei din Gherla. În scrisoarea dlui Dr. Széles vedem caprinsă dorința noastră a tuturor, și eu susțin, că nu e lucru prea greu a intrupă propunerea lui referitor la fondul preparandiei noastre. Numai începutul e greu.

Să ne punem pe lucru, și când »Stroescii« vor vedea dragostea și dorul nostru la intruparea idealului — da de se vor arată părtinindu-ne.

Din partem am început, căci în sărbătoarea Sf. Petru pășind eu înaintea credincioșilor, am colectat deodată pentru bisericile din Folt și Geoagiu și și pentru fondul preparandial de Gherla.

Rezultatul 375 cor. 50 fil., din cari trimit cu posta de azi:

Bisericii din Folt	125 cor.
Bisericii din Geoagiu	125 "
și Fondului prepar. din Gherla	125 "
Restul de 50 fil. în porto postal.	

Alții se urmeze vind, căci »voește și vei putea«, și deși vor fi sume mici dela mulți totuși se va strânge mult, pentru că:

»Strop cu strop
Fac al mărilor potop.«

Ioanichiu Groze
preot gr.-cat. în Sebișul-sup.

* † **Andrei Cosma.** O telegramă ne aduce știrea despre trecerea din viață a fostului director al institutului »Silvania« din Șimleu, Andrei Cosma. Repausul a fost unul dintre cei mai de valoare bărbați ai noștri din patrie Selagiului, care a luat parte decenii de-a rândul la toate mișcările naționale și culturale românești. Moartea lui Andrei Cosma a stârnit adânci regrete pretutindeni. La redacție ni-se trimite din acest prilej următorul ananț funebrel:

†
Subscriși și în numele număroșilor consăngeeni, cu inima frântă de durere, dar cu resemnare în voia Tatălui ceresc, aducem la cunoștință, că prea iubitul nostru soț, tată, bunice, frate și consăngean

Andrei Cosma,
advocat, directorul executiv în retragere al institutului de credit și economii »Silvania«, în 26 Iulie 1918, la ora 1 din noaptea, în anul 75 al vieții și în al 46 a fericitei sale căsătorii, provăzută fiind cu s. Sacramento, și-a dat nobilul său suflet Creatorului.

Osămintele scumpului defunct se vor așeza spre odihnă vecinică în 28 Iulie a. c. la 3 ore d. a. în cimiterul din Supurul-de-sus, după ritul gr.-cat., iar s. liturghie pentru odihna sufletului său, se va celebra în 29 Iulie a. c. în biserica din loc.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Supurul-de-sus, la 26 Iulie 1918.
Văd. Maria Cosma n. Dragoș ca soție,
Aurelia Dr. C. Pap ca fiică. Dr. Coriolan Pap ca ginere. Coriolan, Viorica și Romul Pap ca nepoți și nepoate, Ileana Cosma ca soră.

Potrecere. Tinerimea de pe Eriu, invită la *Serata teatrală și potrecerea cu dans*, ce se va aranja la 11 Aug. n. în Unimăt (Uj-német). Venitul curat e destinat jumătate pentru Orfelinatul din Blaj, jumătate pentru »Crucea roșie«.

Comitetul aranjator: Patron: Rev. Grigoriu Pop, canonic. Prezident: Antoniu Bălibanu, protopop. Vice-prezidenți: Vasiliu Tămaș și Petru Cupcea, parohi. Secretar: Aurel Cigărean. Cassar: Viator Filip. Controlor: Alimpiu Precup. Majordomi: Ionel V. Bălibanu și George Marta.

Necrolog. † Văd. Clara German n. Murdăgan, mama profesorului din Blaj Traian German, după o boală grea și îndelungată, împătășită fiind cu s. taine, a încetat din viață în 10 Iulie în etate de 67 ani, după 31 ani de căsătorie și 5 ani de văduvie. Înmormântarea a fost în 12 Iulie d. a. la 2 ore în cimiterul gr.-cat. din Dateș.

— Odihneasă în pace!

Posta Redacțiunii.

Ciuvic: Bine, că ai înviat pasere a nopții, Ti-se va face pe voe în felul cum dorești. Numai să dai glas. Ciuvic!

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.